МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут (ННМГІ)

Кафедра практичної психології

Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни

«ПСИХОСОМАТИКА ТА СОМАТОПСИХІКА»

Одеса 2023

Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни **«Психосоматика та соматопсихіка»** для студентів усіх спеціальностей рівня бакалавр.

Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни **«Психосоматика та соматопсихіка»** розроблені на основі освітньо-професійної програми «Практична психологія морегосподарської галузі» та відповідних навчальних планів для здобувачів очної, заочної форм навчання рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 053. Психологія, галузі знань 05. Соціальні та поведінкові науки.

Розробник: доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри «Практична психологія» Світлана БОНДАРЕВИЧ.

Рецензент: Росіна ШЕВЧЕНКО, професор, доктор психологічних наук, завідувач кафедри «Практична психологія» Навчально-наукового морського гуманітарного інституту (ННМГІ) Одеського національного морського університету.

Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни **«Психосоматика та соматопсихіка»** схвалено на засіданні кафедри «Практична психологія» Навчально-наукового морського гуманітарного інституту (ННМГІ) Одеського національного морського університету

протокол від «29» серпня 2023 р. № 1.

© Бондаревич С.М. (КПП), ОНМУ, 2023 рік

АНОТАЦІЯ.

«Психосоматика та соматопсихіка» - це навчальна дисципліна, яка спрямована на створення загальнотеоретичної бази (оволодіння загально-психологічним інструментарієм) для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних та прикладних навчальних дисциплін з психологічних дисциплін.

Передумови для вивчення дисципліни: загальна психологія, вікова психологія, диференціальна та клінічна психологія, педагогічна психологія, соціальна психологія, інженерна психологія, психодіагностика, психологія стресу, психологія кризових станів.

Предметом курсу «Психосоматика та соматопсихіка» є відображенням нового інтеграційного підходу до вивчення феноменів психосоматичної норми і симптомостворення при психосоматичних розладах. Вона забезпечує студентів необхідною інноваційної інформацією для оволодіння певними сучасними знаннями і вміннями в області психосоматики, необхідними для професійної діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Психосоматика та соматопсихіка» є: підготовка фахівця до професійної діяльності в галузі психології; вивчення феноменів психосоматичної норми і формування симптомів при психосоматичних розладах; засвоєння студентами найважливіших проблем теорії, методології психосоматичної психології; засвоєння студентами основних положень і методів психосоматикі; оволодіння певними сучасними знаннями і вміннями в області психосоматики.

Курс в методичному плані являє собою поєднання лекцій, семінарських занять та самостійної роботи. Групові дискусії, елементи психологічного тренінгу з демонстрацією практичних вправ є провідними компонентами в освоєнні дисципліни, що вивчається. Кожне заняття умовно поділяється на монологічну (лекція) і діалогічну (демонстрація, дискусія, повідомлення по підготовленому реферату) частини.

Активні форми роботи складають особливу навчальну психотехнічну систему і взаємопов'язані між собою.

Тому, завданнями вивчення дисципліни «Психосоматика та соматопсихіка» є:

формування здатності орієнтуватися в сучасних вітчизняних та зарубіжних концепціях психосоматичної медицини на основі накопичених масивів знань;

вивчення формування психосоматичних явищ в процесі індивідуального розвитку під впливу соціальних, культуральних та інших факторів в нормі та патології,

вивчення психологічних механізмів утворення симптомів при психосоматичних розладах і роль особистісних факторів в цьому процесі;

оволодіння вміннями адекватно оцінювати і компетентно вирішувати основні проблеми психосоматичної медицини;

вивчення теоретичних основ надання психологічної допомоги та освоєння навичок роботи психолога в психосоматичної клініці, дозволяють професійно брати участь у практичній прикладної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
СК 14. Вміння надавати просвітницьку, психологічну, консультативну допомогу робітникам морегосподарської галузі, особливо морякам та їх сім'ям.
СК 18. Здатність усвідомлювати ризики роботи фахівців у морегосподарській галузі.
СК 22. Здатність оцінювати психоемоційний стан робітника морегосподарської галузі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі мають сформувати такі **соціальні навички (Softskills):**
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні здобути:

знання: основні положення сучасних теорій і моделей, розроблених в області психосоматичної медицини; основні види психосоматичних розладів; особистісні особливості, психологічні ресурси і адаптаційні можливості хворих; особистісні та професійні якості клінічного психолога під час роботи в психосоматичної клініці; правові та етичні аспекти роботи з хворими, на психосоматичні порушення; принципи побудови комплексного клініко - психологічного обстеження хворих з психосоматичними захворюваннями;

вміння: диференціювати роль лікаря та психолога в психокорекції та психотерапії; обґрунтовано вибирати психокорекційний підхід; організовувати роботу практичного психолога у взаємодії з медичним персоналом у психосоматичній клініці; осмислено здійснювати соціальну взаємодію з пацієнтом та іншими учасниками діагностичного, лікувального процесу (медперсонал, консультанти за суміжними спеціальностями, родичі пацієнта, інші члени соціальних мереж та ін); навичками взаємодії психолога з пацієнтами, на психосоматичні захворювання та їх найближчим мікросоціальних оточенням; володіти принципами та методами психологічного консультування, психокорекції хворих з психосоматичними захворюваннями; володіти навичками рефлексії, самоаналізу, емпатії, суб'єктивного контролю ситуації, проблем – що дозволяє мати соціально-підтримуючу поведінку у роботі з хворими.

Вивчення дисципліни передбачає здобуття таких **програмних результатів навчання (ПРН),** які відповідають програмним результатам за освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою:
ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
ПР 26. Демонструвати етико-професійні якості, а також знання функцій та ролі практичного психолога в роботі з робітниками морегосподарської галузі.

Академічна доброчесність: викладання дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових досягнень.

Питання академічної доброчесності регулюються Кодексом академічної доброчесності Одеського національного морського університету, що створює систему взаємовідносин здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників і допоміжного персоналу, яка поєднує освітній процес і науково-методичну роботу, обмін знаннями, впровадження інновацій, культуру і інтелектуальний розвиток усіх членів спільноти.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОСОМАТИКА ТА СОМАТОПСИХІКА»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВВЕДЕННЯ У ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКІ.

ТЕМА 1. ВВЕДЕННЯ У ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКІ. КЛАСИФІКАЦІЇ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.

Поняття про психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».

Предмет та завдання психосоматикі.

Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина.

Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень.

Психосоматичні та соматоформні розлади.

Класифікації психосоматичних розладів у міжнародній класифікації хвороб 10-го перегляду, в керівництві з діагностикі та статистикі IV перегляду.

Основна термінологія: *взаємини психіки та тіла; «психосоматичний» та «соматопсихічний»; психоцентрічний та соматоцентрічний підходи; фактори стресостійкості; стрес.*

ТЕМА 2. ПСИХОСОМАТИКА В ІСТОРІЇ НАУКИ. ПСИХОАНАЛІТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ. СУЧАСНІ ПОВЕДІНКОВІ (БІХЕВІОРАЛЬНІ) ПІДХОДІ У ПСИХОСОМАТИКІ.

Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини. Конверсійна модель З. Фрейда.

Друга модель психосоматичної освіти симптомів по З.Фрейду.

Теорія специфічних для хвороби психодинамічних конфліктів Ф.Александер та її теоретичні передумови. Вектори якості психічних процесів.

Багатофакторна модель вегетативного неврозу. Сучасна оцінка теорії Ф.Александер.

Концепція профілю особистості Ф.Данбар.

Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.

Концепція профілю особистості Ф.Данбар.

Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.

Сучасні поведінкові (біхевіоральні) підходи у психосоматикі.

Концепція типів поведінки. Роль типів поведінки в походженні психосоматичних симптомів.

Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.

Роль типів поведінки в походженні психосоматичних симптомів.

Психологічна характеристика поведінкового типів А, В, С, Д.

Холістичний підхід та роль представників вітчизняної клінічної школи в його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А. та ін).

Основна термінологія**:** *психосоматична проблема; вегетативний невроз; теорія конституцій; феномени десоматизації та ресоматизації; холістичний підхід; тілесність; біопсихосоціальна модель психосоматичного сімптомогенеза; феноменологія тіла, герменевтика здоров'я і хвороби.*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІНТЕГРАТИВНІ ПІДХОДИ ДО ПСИХОСОМАТИКІ ТА СОМАТОПСИХІКИ.

ТЕМА 3. БІОПСИХОСОЦІАЛЬНА МОДЕЛЬ. ПОНЯТТЯ ПРО ІНТЕГРАЦІЙНІ МОДЕЛІ.

Інтеграційна модель здоров'я, хвороби и хворобливій стан по Г.Вайнеру.

Різна природа хвороби, почуття хвороби и страждань.

Біопсіхосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.

Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.

Культурно - історичний підхід до тілесності.

Культурно - історичний підхід Л. С. Віготського та його застосування у психосоматиці.

Феноменологія тіла, герменевтика здоров'я та хвороби.

Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».

Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозії).

Теорія об'єктніх **відносин** Мясищева.

Особливості сучасної психосоматикі.

Основна термінологія: *інтеграційна модель здоров'я, хвороби; феноменологія тела, герменевтика здоров'я і хвороби; «тілесність»; теорія об'єктніх* ***відносин.***

ТЕМА 4. ЕМОЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ПСИХОСОМАТИЧНОМУ ВИНИКНЕННЮ. КОНЦЕПЦІЯ СТРЕСУ. ФЕНОМЕН АЛЕКСИТЕМІІ.

Неспеціфічність змін особистості при хронічніх соматичних захворюваннях та основні типи змін.

Емоційна специфічність вегетативних неврозів.

Специфічній та неспецифічній підходи до розуміння природи психосоматичних розладів.

Концепція стресу. Біологічний рівень інтерпретації.

Психосоматичні розлади та стрес.

Роль емоцій у функціонуванні організму людини.

Основні теорії емоцій.

Визначення, основні ознака, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса.

Роль алексітеміі у симптомообразованні та її психокорекція.

Основні принципи психологічної корекції алекситемії.

Основна термінологія: *емоційна специфічність вегетативних неврозів; психосоматичні розлади і стрес; алексітемія.*

ТЕМА 5. РОЛЬ КОРТИКО - ВІСЦЕРАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ВИНИКНЕННІ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ СТРЕСУ, СОВЛАДАННЯ З НИМ ЯК ПРОБЛЕМА ПСИХОСОМАТИКІ.

Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов).

Вчення про умовні рефлекси та психосоматична медицина.

Гіпотеза за кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.

Переваги та недоліки вчення І.П. Павлова та кортико - вісцеральної теорії.

Психофізіологія та психологія стресу, совладання з ним як проблема психосоматикі.

Фізіологічні механізми реакції на загрозу.

Теорія стресу Г. Сельє, її витоки та роль у розробці проблем психосоматикі.

Стрес фізіологічний, психологічний і емоційний.

Сучасні теоретичні уявлення про совладання зі стресом (coping behavior) .

Когнітівна теорія стресу та поведінка співволодіння **Р.Лазаруса.**

Пошукова активність та її роль у адаптації до стресу.

Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.

Стрес та психосоматичний симптомогенез.

Основна термінологія: *умовні рефлекси та психосоматична медицина; кортико-вісцеральна теорія; стрес фізіологічний, психологічний та емоційний; концепція поведінки співволодіння.*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОСОБИСТІСНІ ФЕНОМЕНИ ПСИХОСОМАТИКІ. ПРОБЛЕМА ПСИХОДІАГНОСТИКІ ТА КОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНИХ ФЕНОМЕНІВ В ПСИХОСОМАТИКІ.

ТЕМА 6. ВНУТРІШНЯ КАРТИНА ЗДОРОВ'Я ТА ХВОРОБИ. ЯТРОГЕННІ ЗАХВОРЮВАННЯ.

Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби, історія виникнення та психологічні характеристики поняття.

Моделі ВКЗ за Ананьєвим.

Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В. Ніколаевої та ін.).

ВКХ як проблема психіатрії та клінічної психології.

Структура ВКХ та фактори, які впливають на її формування та динаміку.

Вікові аспекти ВКХ.

Динаміка ВКХ в процесі лікування.

Поняття про ятрогенні захворювання.

Основна терминологія: *внутрішня картина здоров'я та хвороби**;** моделі ВКЗ за Ананьєвим; моделі ВКХ; поняття про ятрогенні захворювання.*

ТЕМА 7. ОСОБИСТІСНІ ФЕНОМЕНИ ПСИХОСОМАТИКІ. ПРОБЛЕМА ПСИХОДІАГНОСТИКІ ТА КОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНИХ ФЕНОМЕНІВ У ПСИХОСОМАТИКІ.

Особистісні феномени у психосоматикі.

Психопатологічні прояви соматизованної депресії.

Історична еволюція поняття соматизованної депресії.

Клінічні прояви соматизованної депресії.

Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.

Неспецифічність змін особистості при хронічних соматичних захворюваннях та основні типи змін.

Діагностичні ознаки соматизованної депресії.

Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованної депресії.

Астенія як одне з симптомообразуючих проявів депресії.

Больовий синдром.

Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії. Маски соматизованної депресії.

Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.

Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.

Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.

Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.

Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.

Значення психосоматичної патології у сучасній медичній практиці.

Основна терминологія: *особистісні феномени; соматизована депресія; астенія; іпохондрія; маски соматизованної депресії.*

ТЕМА 8. ПСИХОПАТОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ СОМАТИЗИРОВАННОЇ ДЕПРЕСІЇ У ДІТЕЙ.

ПРОБЛЕМА ПСИХОДІАГНОСТИКІ ТА КОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНІХ ФЕНОМЕНІВ У ПСИХОСОМАТИКІ.

ПСИХОЛОГІЧНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ПРИ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДАХ.

Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей.

Розлади ритму сну та неспання.

Види пароксизмальних явищ у ві сні.

Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння.

Етіологія розладів сну.

Псевдоневрологічні розлади у дітей.

Больовий синдром. Етіологія.

Дискінезії.

Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.

Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.

Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка.

"Астматична" особистість.

Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості.

Енурез. Види енурезу.

Психосоматичні розлади травної системи.

Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.

Нудота та блювання. Структура особистості. Провокуючі фактори.

Синдром роздратованого кишечника (СРК).

Психосоматичні розлади у дерматології.

Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗРР).

Лікування психосоматичних розладів у дітей.

Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.

Діагностика у психосоматикі.

Діагностична бесіда та психологічне тестування.

Психотерапія. Принципи психотерапії.

Основна терминологія: *соматизированна депресія у дітей; ритму сну та неспання; сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння; «артрична» та «астматична» особистість; енурез; анорексія; булімія; ожиріння; синдром роздратованого кишечника; затримка фізичного та мовного розвитку; принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.*

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОСОМАТИКА ТА СОМАТОПСИХІКА»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.
ТЕМА 1. ВВЕДЕННЯ У ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКІ. КЛАСИФІКАЦІЇ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.

Поняття про психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».

Предмет та завдання психосоматикі.

Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина.

Психосоматика як область міждісціплінарніх досліджень..

Психосоматічні та соматоформні розладі.

Класіфікації психосоматичних розладів у міжнародній класіфікації хвороб 10-го перегляду, у керівніцтві із діагностикі та статистикі IV перегляду.

Основна термінологія: *взаємини психіки та тіла; «психосоматичний» та «соматопсихічний»; психоцентрічний та соматоцентрічний підходи; фактори стресостійкості; стрес.*

Основні питання:

1. Дайте визначення термінам «психосоматика» та «соматопсихіка». Зіставте на прикладах принципи психосоматичного та соматопсихічного дослідницьких підходів.
2. Складіть схему зв'язків психосоматики з іншими науками, опишіть міждисциплінарний характер психосоматикі.
3. Порівняйте терміни: «психосоматика» та «психосоматична медицина».
4. Охарактеризуйте сучасні побутові та наукові погляди на проблему психосоматикі.
5. Психоцентрічний підхід та соматоцентрічний підхід у дослідженні проблеми психосоматикі.
6. Практичні завдання психосоматики: профілактика; діагностика; психологічна допомога, реабілітація.
7. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень (біологічних, фізіологічних, медичних, психологічних, соціальних та др.наук.
8. Етіопатогенез психосоматичних розладів.
9. Психодинамічний напрямок у інтерпретації психосоматичних захворювань.
10. Характерістіка комплексу тестових методик для дослідження психосоматичних пацієнтів.
11. Роль діагностичної бесіди та опитування.
12. Психологічні тести у психосоматичній практиці.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:

А. тести від 10;

Б. задачі по темі лекції від 10;

В. кросворд від 10 слів.

4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Аспекти взаємовідносин психіки та тіла у сучасній психосоматикі.

2. Історія виникнення терміну «психосоматичний» і терміна «соматопсихічний».
3. Поняття про психосоматичну проблему як проблему зв'язку психічної і соматичної «сфер».
4. Варіанти взаємозв'язку соматичних і психічних розладів.
5. Психодинамічний напрямок у інтерпретації психосоматичних захворювань.
6. Характеристика термінів: «психосоматика» та «психосоматична медицина». Предмет і завдання психосоматики.
7. Три національних школи та їх внесок у розробку проблеми психосоматичної медицини.
8. Види психотерапевтичних підходів у психосоматикі.
9.Моделі психотерапії: медична, психологічна, соціологічна і філософська.
10. Загальні завдання, які об'єднують різні за спрямованістю та змістом психотерапевтичні методи у психосоматиці. Мета психотерапевтичного впливу.
11. Практичні завдання психосоматики: профілактика; діагностика; психологічна допомога, реабілітація.
12. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень (біологічних, фізіологічних, медичних, психологічних, соціальних та др.наук.
13. Види психотерапії та різні «мішені» їх психотерапевтичного впливу.
14. Існування медичної, психологічної, соціологічної і філософської моделей психотерапії.
15. Складові психосоматичних розладів соматичних і психічних факторів симптомокомплексів. Психосоматичні захворювання в традиційному розумінні.
16. Вплив стресів на діяльність внутрішніх органів, в тому числі на імунні та обмінні процеси.
17. Характеристика комплексу тестових методик для дослідження психосоматичних пацієнтів.
18. Роль діагностичної бесіди та опитування. Роль тестів в індивідуальній клінічній діагностиці при психосоматичних дослідженнях.
19. Види психосоматичних розладів, загальне уявлення про психосоматичні розлади.
20. Фактори, що сприяють розвитку психосоматичної патології у різних вікових груп.
21. Психосоматична патологія у дітей: окремі симптоми та різноманітні психосоматичні реакції.
22. Розуміння організму людини як єдності психічного та тілесного.
23. Класифікації психосоматичних розладів в міжнародній класифікації хвороб 10-го перегляду.
24. Систематика психосоматичних розладів по А.Б. Смулевіч, 1998..
25. Неспецифічні психологічні особливості, характерні для всіх хворих з різноманітними видами психосоматичної патології.
26. Психологічні характеристики, пов'язані з агресивністю як властивістю особистості.
27. Концепції агресивної поведінки Гюнтера Аммона і три види агресії.
28. Роль психологічних чинників походження психосоматичної патології. Амбівалентність. Перфекціонізм. Пошукова активність. Вивчена безпорадність.
29. Роль сім'ї у формуванні психосоматичних захворювань.
30. Реакції на хворобу - нозогенії (психогенна і біологічна складова).

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур’єр, 2021. 376 с.

2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.

3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.

4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2-3.

ТЕМА 2. ПСИХОСОМАТИКА У ІСТОРІЇ НАУКИ. ПСИХОАНАЛІТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ВИНИКНЕННЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ. СУЧАСНІ ПОВЕДІНКОВІ (БІХЕВІОРАЛЬНІ) ПІДХОДІ У ПСИХОСОМАТИКІ.

Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини.
Конверсійна модель З. Фрейда.

Друга модель психосоматичної освіти симптомів по З.Фрейду.

Теорія специфічних для хвороби психодинамічних конфліктів Ф.Александер і її теоретичні передумови. Вектори якості психічних процесів.

Багатофакторна модель вегетативного неврозу. Сучасна оцінка теорії Ф.Александер.

Концепція профілю особистості Ф.Данбар.

Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.

Концепція профілю особистості Ф.Данбар.

Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.

Сучасні поведінкові (біхевіоральні) підходи у психосоматикі.

Концепція типів поведінки. Роль типів поведінки в походженні психосоматичних симптомів.

Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.

Роль типів поведінки в походженні психосоматичних симптомів.

Психологічна характеристика поведінкового типів А, В, С, Д.

Холістичний підхід і роль представників вітчизняної клінічної школи в його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А, і ін).

***Основна термінологія*:** *психосоматична проблема; вегетативний невроз; теорія конституцій; феномени десоматизації та ресоматизації; холістичний підхід; тілесність; біопсихосоціальна модель психосоматичного сімптомогенеза; феноменологія тіла, герменевтика здоров'я і хвороби.*

Основні питання:

1. Дайте визначення поняттю «психосоматична проблема».
2. Перерахуйте філософські передумови розвитку психосоматикі.
3. Перерахуйте медичні передумови розвитку психосоматикі.
4. У чому суть концепції психосоматичної єдності?
5. Охарактеризуйте сучасний холістичний підхід у вивченні психосоматичних відносин.

6. Охарактеризуйте суть психоаналітичної концепції виникнення психосоматичних розладів.
7. Опишіть конверсійну модель та модель психосоматичного виникнення симптомів по З.Фрейду.
8. Розкрийте концепцію вегетативного неврозу за Ф.Александером.
9. Опишіть теорію профілів особистості Ф.Данбар.
10. У чому значення феноменів десоматизації і ресоматизації (М.Шура) для психосоматогенеза.
11. Охарактеризуйте концепцію двухфазного витіснення А. Мітчерліха.
12. Перерахуйте поведінкові підходи у психосоматикі. Опишіть концепцію типів поведінки (М. Фрідман та Р.Розенман), поведінковий тип А та Б.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
А. тести від 10;
Б. задачі по темі лекції від 10;
В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини.
2. Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.
3. Холістичний підхід і роль представників вітчизняної клінічної школи в його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А та ін).
4. Психосоматичний підхід в рамках психоаналітичної теорії.
5. Теорія «символічної мови органів».
6. Концепція Г. Аммона - про психогенії тілесних недуг.
7. Філософська концепція холізму і холістична медицина.
8. Зарубіжний психосоматичний підхід.
9. Біопсихосоціальна модель.
10. Теорії і моделі формування психосоматичних розладів (характерологічні (концепції профілю особистості), психоаналітичні, емоційні, теорії стресу).
11. «Психологічні» теорії і моделі формування психосоматичних розладів.
12. Теорія вегетативного неврозу (Александер, 2002).
13. Теорія акцентуації особистості, представлена К.Леонгарда (1981) та А.Е.Лічко (1983).
14. Фізіологічні, нейрогуморальні, кортико-вісцеральні теорії.
15. «Фізіологічні теорії» та фізіологічні механізми розвитку психосоматичного процесу.
16. Сучасний розвиток в роботах вегетології.
17. Моделі формування психосоматичних розладів в психологічних теоріях конституції Ернста Кречмера (Кречмер, 2000) та Вільяма Шелдона (Sheldon, Stevens, 1942).
18. Класичні психосоматичні роботи характерологічного напрямку Флендерс Данбар (Dunbar, 1947).
19. Дослідження типології «особистостей ризику» Rosenman і Friedman (1959, 1978) в розробці так званого поведінки типу А і В.
20. Теорія специфічного психодинамічного конфлікту Александера.

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур’єр, 2021. 376 с.

2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.

3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.

4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.
ТЕМА 3. БІОПСИХОСОЦІАЛЬНА МОДЕЛЬ. ПОНЯТТЯ ПРО ІНТЕГРАЦІЙНІ МОДЕЛІ.

Інтеграційна модель здоров'я, хвороби и хворобливій стан по Г.Вайнеру.

Різна природа хвороби, почуття хвороби и страждань.

Біопсіхосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.

Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.

Культурно - історичний підхід до тілесності.

Культурно - історичний підхід Л. С. Віготського та його застосування у психосоматиці.

Феноменологія тела, герменевтика здоров'я та хвороби.

Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».

Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозіі).

Теорія об'єктніх відносин Мясищева.

Особливості сучасної психосоматики.

Основна термінологія: *інтеграційна модель здоров'я, хвороби; феноменологія тела, герменевтика здоров'я і хвороби; «Тілесність»; теорія об'єктніх відносин.*

Основні питання:

1. Інтеграційна модель здоров'я, хвороби и хворобливий стан по Г.Вайнеру.
2. Різна природа хвороби, почуття хвороби та страждань.
3. Біопсихосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.
4. Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.
5. Культурно - історичний підхід до тілесності.
6. Культурно - історичний підхід Л. С. Віготського та його застосування у психосоматиці.
7. Феноменологія тела, герменевтика здоров'я та хвороби.

8. Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».
9. Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозіі).
10. Теорія об'єктніх відношень Мясищева.
11. Особливості сучасної психосоматики.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
А. тести від 10;
Б. задачі по темі лекції від 10;
В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Інтеграційна модель здоров'я, хвороби і хворобливий стан по Г.Вайнеру.
2.Різна природа хвороби, почуття хвороби і страждання.
3.Біопсихосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.
4. Інтегративний підхід в психосоматиці.
5. Модель функціонального кола Якоба Ікскюля.
6. «Медична антропологія» Віктора Вайцзеккера. Явище «коло образів» («Gestaltkreis») по Вайцзеккер.
7. Різна природа хвороби, почуття хвороби та страждання.
8. Моделі психосоматичного сіндромогенеза в концепціях десоматизації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.
9. Культурно - історичний підхід до тілесності.
10. Феноменологія тіла, герменевтика здоров'я і хвороби.
11. Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».
12. Проблеми онтогенезу тілесності (в рамках різних теоретичних підходів).
13. Теоретико-методологічна основа підходу до психосоматичної проблеми - концепція Л. С. Виготського.
14. Формування патології, пов'язаної з порушенням сприйняття тілесного вигляду (дисморфофобии, дісморфоманія, анорексія).
15. Структура образу «Я» як тілесний феномен, структурні компоненти.
16. Формування почуття власного тіла та розвиток самосвідомості людини.
17. Образ фізичного «Я» як психічні відображення психосоматичної функціональної системи організму. Розвиток образу тіла і схеми тіла.
18. Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозіі).
19. Проблеми сучасної клінічної психології: проблема психічної норми і патології.
20. Феноменологичний підхід в психології і психіатрії.
21. Поняття негативної афективної як поняття поведінкового типу «А».
22. Феноменологія хронічного болю.
23. Концепція відносин у медичній психології - сенс концепції В. Н. Мясищева.
24. Система патогенетичної психотерапії згідно з концепцією В. Н. Мясищева.

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.

3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.

4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5-6.
ТЕМА 4. ЕМОЦІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ПСИХОСОМАТИЧНОМУ ВИНИКНЕННЮ. КОНЦЕПЦІЯ СТРЕСУ. ФЕНОМЕН АЛЕКСИТЕМІІ.

Неспеціфічність змін особистості при хронічніх соматичних захворюваннях та основні типи змін.

Емоційна специфічність вегетативних неврозів.

Специфічній та неспецифічній підходи до розуміння природи психосоматичних розладів.

Концепція стресу. Біологічний рівень інтерпретації.

Психосоматичні розлади та стрес.

Роль емоцій у функціонуванні організму людини.

Основні теорії емоцій.

Визначення, основні ознака, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса.

Роль алексітемії у симптомообразованні та її психокорекція.

Основні принципи психологічної корекції алекситемії.

Основна термінологія: *емоційна специфічність вегетативних неврозів; психосоматичні розлади і стрес; алексітемія.*

Основні питання:

1. Неспеціфічність змін особистості при хронічніх соматичних захворюваннях та основні типи змін.
2. Емоційна специфічність вегетативних неврозів.
3. Специфічній та неспецифічній підходи до розуміння природи психосоматичних розладів.
4. Концепція стресу. Біологічний рівень інтерпретації.
5. Психосоматичні розлади та стрес.
6. Роль емоцій у функціонуванні організму людини.
7. Основні теорії емоцій.
8. Визначення, основні ознака, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса.

9. Роль алексітеміі у симптомообразованні та її психокорекція.
10. Основні принципи психологічної корекції алекситемії.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
А. тести від 10;
Б. задачі по темі лекції від 10;
В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Характеристика п'яти базових емоцій: страх, тривога, сум, гнів та радість.
2. Функціональні порушення та «золота семірка» класичних стресових хвороб.
3. Концепція стресу. Теорія Г. Сельє.
4. Види стресу: фізіологічний (вегетативний, первосігнальний) та психологічний (емоційний, другосигнальний). Біологічний рівень інтерпретації.
5. Психосоматичні розлади та стрес.
6. Роль емоцій у функціонуванні організму людини.
7. Основні теорії емоцій. Периферична теорія емоцій Джеймса-Ланге.
8. Таламичесна теорія емоцій Кенона-Барда.
9. Лімбічна теорія емоцій - лімбічна теорія Пейпеца (1937).
10. Біологічна теорія емоцій П. К. Анохіна.
11. Теорія когнітивного дисонансу Л.Фестингера.
12. Дослідження емоцій у психосоматичніх медицині.
13. Патологічні емоційні стани.
14. Психофізіологічний рівень інтерпретації психосоматичного захворювання.
15. Фіксовані емоційно-негативні стани як психологічний фактор формування психосоматичних розладів. Класифікація емоційних станів.
16. Психологічний рівень інтерпретації психосоматичного захворювання.
17. Феноменологія емоційно-негативних станів.
18. Емоційні стани при агресії.
19. Феномен алексітеміі.
20. Визначення, основні ознаки, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса.
21. Роль алексітеміі у симптомообразованні та можливості її психокорекції.
22. Основні принципи психологічної корекції алекситимии.

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.
2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.
3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.
4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7-8.
ТЕМА 5. РОЛЬ КОРТИКО - ВІСЦЕРАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ВИНИКНЕННІ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ СТРЕСУ, СОВЛАДАННЯ ІЗ НИМ ЯК ПРОБЛЕМА ПСИХОСОМАТИКІ.

Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов).

Вчення про умовні рефлекси та психосоматична медицина.

Гіпотеза за кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.

Переваги та недоліки вчення І.П. Павлова та кортико - вісцеральної теорії.

Психофізіологія та психологія стресу, совладання з ним як проблема психосоматикі.

Фізіологічні механізми реакції на загрозу.

Теорія стресу Г. Сельє, її витоки та роль у розробці проблем психосоматикі.

Стрес фізіологічний, психологічний і емоційний.

Сучасні теоретичні уявлення про совладання зі стресом (coping behavior) .

Когнітівна теорія стресу та поведінка співволодіння Р.Лазаруса.

Пошукова активність та її роль у адаптації до стресу.

Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.

Стрес та психосоматичний симптомогенез.

Основна термінологія: *умовні рефлекси та психосоматична медицина; кортико-вісцеральна теорія; стрес фізіологічний, психологічний та емоційний; концепція поведінки співволодіння.*

Основні питання:

1. Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов).
2. Вчення про умовні рефлекси та психосоматична медицина.
3. Гіпотеза за кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.
4. Переваги та недоліки вчення І.П. Павлова та кортико - вісцеральної теорії.
5. Психофізіологія та психологія стресу, совладання з ним як проблема психосоматикі.
6. Фізіологічні механізми реакції на загрозу.
7. Теорія стресу Г. Сельє, її витоки та роль у розробці проблем психосоматикі.
8. Стрес фізіологічний, психологічний і емоційний.
9. Сучасні теоретичні уявлення про совладання зі стресом (coping behavior) .
10. Когнітівна теорія стресу та копінг-поведінки Р.Лазаруса.
11. Пошукова активність та її роль у адаптації до стресу.
12. Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.
13. Стрес та психосоматичний симптомогенез.
14. Механізм співвідношень між психічним та соматичним рівнями функціонування людини або механізм «замкнутого кола».

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
А. тести від 10;
Б. задачі по темі лекції від 10;
В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Афективні переживання та поведінка - їх контроль різними відділами мозку.
2. Лімбічна система як орган управління соматичним вираженням емоцій та їх регуляції.
3. Вплив лімбічної системи на ендокринну, вегетативну та сенсорно-рухову системи.
4. Роль кортико - вісцеральних зв'язків у виникненні психосоматичних розладів.
5. Нейродинамічні механізми соматичних проявів емоційної нестабільності.
6. Передача, аналіз та зберігання інформації.
7. Реакція організму на роздратування, здійснювана за допомогою нервової системи та рефлекс.
8. Механізми саморегуляції функцій організму, що знаходяться на різних рівнях нервової системи на прикладі дихання.
9. Приклад саморегуляторні механізму - взаємовідношення кори мозку зі стовбурної частиною та зі спинним мозком - серцево-судинна система.
10. Сегментарно-рефлекторний апарат спинного мозку та роль нервових імпульсів, що надходять по кортико-спінальному (пирамідному) шляху на сегментарно-рефлекторний апарат, на рухові його відділи (на клітини передніх рогів), та забезпечує довільні рухи.
11. Координація функцій різних систем, що беруть участь у автоматичних актах, за рахунок сетевидной системи довгастого мозку.
12. Інстинкти та умовні рефлекси на емоції.
13. Емоції та мотивації. Механізм виникнення емоцій - динамічний корковий стереотип.
14. Взаємодія кори та підкірки. Кора мозку та вегетативна нервова система.
15. Взаємозв'язок гіпофіза, гіпоталамуса з корою та підкірковими структурами.
16. Кортикостероїди та їх підвищення продуктивності на весь організм.
17. Кортико-вісцеральна патологія як циклічний процес по типу формування механізмів умовного рефлексу.
18. Нові уявлення висцерального патогенеза, патогенном впливі середовища та корковою активності, обумовленої зовнішнім середовищем як принцип «перевертання» психофізіологічної проблеми.
19. Принцип пірамідальної ієрархії органів системи сприйняття сигналів зовнішнього середовища методом викликаних потенціалів для вивчення коркових аналізаторів вісцеральних рефлексів.
20. Генез захворювань внутрішніх органів та систем - етіопатогенез пов'язаний з первинним порушенням діяльності кори великих півкуль.
21. Функціональна вісцеральна патологія та становлення вісцеральних функціональних розладів шляху: перший шлях: трансгіпофізарно (який реалізує) фактор гіпоталамуса, тропний фактор - гормони гіпофіза та, гормони периферичних ендокринних залоз; другий шлях - парагіпофізарно: по каналах нервово-вегетативних зв'язків центру з периферією.
22. Поєднання емоційних та вегетативних розладів: психогенні (емоційні) порушення – «вегетативна дисфункція» - соматичні розлади як «соматичний відгук».
23. Аналіз клінічних форм неврозів: неврастенія, істерія та невроз нав'язливих станів.
24. Фізіологія емоцій та роль невідреагованих емоцій у формуванні неврастенії.
25. Функціональна вісцеральна патологія (етіопатогенетичне становлення).

26. Медико-психологічні аспекти психосоматичних співвідношень у дослідженнях вітчизняних авторів останнього періоду.
27. Механізм співвідношень між психічним та соматичним рівнями функціонування людини або механізм «замкнутого кола».
28. Види і форми стресу. Фізіологічний компонент стресу та поняття адресності.
29. Фази загального адаптаційного синдрому (ОАС). Вплив стресу на розвиток психосоматичних захворювань.
30. Теорія стресу та поведінки співволодіння **Р.** Лазаруса.

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.
2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.
3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.
4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.
5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3
6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.
7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.
8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9-10.
ТЕМА 6. ВНУТРІШНЯ КАРТИНА ЗДОРОВ'Я ТА ХВОРОБИ. ЯТРОГЕННІ ЗАХВОРЮВАННЯ.

Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби, історія виникнення та психологічні характеристики поняття.

Моделі ВКЗ за Ананьєвим.

Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В. Ніколаевої та ін.).

ВКХ як проблема психіатрії та клінічної психології.

Структура ВКХ та фактори, які впливають на її формування та динаміку.

Вікові аспекти ВКХ.

Динаміка ВКХ в процесі лікування.

Поняття про ятрогенні захворювання.

Основна терминологія: *внутрішня картина здоров'я та хвороби**;** моделі ВКЗ за Ананьєвим; моделі ВКХ; поняття про ятрогенні захворювання.*

Основні питання:

1. Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби, історія виникнення та психологічні характеристики поняття.
2. Моделі ВКЗ за Ананьєвим.
3. Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В. Ніколаевої та ін.).
4. ВКХ як проблема психіатрії та клінічної психології.
5. Структура ВКХ та фактори, які впливають на її формування та динаміку.
6. Вікові аспекти ВКХ.
7. Динаміка ВКХ в процесі лікування.
8. Поняття про ятрогенні захворювання.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
А. тести від 10;
Б. задачі по темі лекції від 10;
В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби.
2. Історія виникнення та психологічні характеристики поняття - внутрішня картина здоров'я (ВКЗ).
3. Феномен ВКЗ. Структура внутрішньої картини здоров'я.
4. Специфіка підходу до ВКЗ та моделі уявлення про здоров'я та хвороби у дітей.
5. Структура ВКЗ по Ананьеву. Формування внутрішньої картини здоров'я у процесі розвитку дитини.
6. ВКЗ дитини як частина її Я-концепції та сукупність установок, спрямованих на своє здоров'я.
7. Мотиваційні моделі поведінки, пов'язані зі здоров'ям.
8. Співвідношення внутрішньої картини здоров'я та внутрішньої картини хвороби.
9. Внутрішня картина хвороби: визначення, структура.
10. Типи ставлення до свого захворювання, типи та позначення окремих компонентів.
11. Поняття «внутрішня картина хвороби». Класифікації.
12. Психологічні особистісні реакції при відсутності психічної патології.
13. Концепція психології відносин (В.М. Мясищев) та ВКХ.
14. Ставлення до хвороби та їх компоненти: когнітивний, емоційний і поведінковий компоненти.
15. Типологія відносин до хвороби та класифікація, запропонована А.Е. Лічко та Н.Л.Івановим.
16. Вивчення внутрішньої картини здоров'я дитини та її структура.
17. Принципи дослідження ВКЗ: системний підхід; особистісний підхід; віковий підхід.
18. Зовнішні та внутрішні умови розвитку та особливості віку дитини як тимчасової характеристики її індивідуального розвитку.
19. ВКЗ як складова частина самосвідомості особистості.
20. Компонент ВКЗ та три його рівня відображення здоров'я: когнітивний, емоційний та поведінковий.
21. Вікові особливості внутрішньої картини здоров'я дитини.
22. Типи материнських відносини.
23. Самооцінка та її функція у формуванні ВКЗ та ВКХ.
24. Індивідуально-психологічні фактори та їх роль у формуванні внутрішньої картини здоров'я дитини.
25. Види психологічного захисту у формуванні ВКЗ та ВКХ.

26. Роль сім'ї у формуванні внутрішньої картини здоров'я.
27. Стилі сімейного виховання у формуванні ВКЗ дитини.
28. Психологічна допомога дітям та підліткам з перекрученою внутрішньої картиною здоров'я.
29. Ятрогенні захворювання. Різновиди ятрогеній.
30. Характеристика форм ятрогенних захворювань.

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.
2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.
3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.
4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.
5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3
6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.
7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.
8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11-12.

ОСОБИСТІСНІ ФЕНОМЕНИ ПСИХОСОМАТИКИ. ПСИХОПАТОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ СОМАТИЗИРОВАННОЇ ДЕПРЕСІЇ У ДІТЕЙ. ПРОБЛЕМА ПСИХОДІАГНОСТИКІ ТА КОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНІХ ФЕНОМЕНІВ У ПСИХОСОМАТИКІ. ПСИХОЛОГІЧНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ПРИ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДАХ.

Особистісні феномени у психосоматикі.

Психопатологічні прояви соматизованної депресії.

Історична еволюція поняття соматизованної депресії.

Клінічні прояви соматизованної депресії.

Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.

Неспецифічність змін особистості при хронічних соматичних захворюваннях та основні типи змін.

Діагностичні ознаки соматизованної депресії.

Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованної депресії.

Астенія як одне із симптомообразуючих проявів депресії.

Больовий синдром.

Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії. Маски соматизованної депресії.

Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.

Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.

Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.

Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.

Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.

Значення психосоматичної патології у сучасній медичній практиці.

Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей.

Розлади ритму сну та неспання.

Види пароксизмальних явищ у ві сні.

Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння.

Етіологія розладів сну.

Псевдоневрологічні розлади у дітей.

Больовий синдром. Етіологія.

Дискінезії.

Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.

Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.

Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка.

"Астматична" особистість.

Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості.

Енурез. Види енурезу.

Психосоматичні розлади травної системи.

Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.

Нудота та блювання. Структура особистості. Провокуючі фактори.

Синдром роздратованого кишечника (СРК).

Психосоматичні розлади у дерматології.

Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗРР).

Лікування психосоматичних розладів у дітей.

Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.

Діагностика у психосоматикі.

Діагностична бесіда та психологічне тестування.

Психотерапія. Принципи психотерапії.

Основна терминологія: *особистісні феномени; соматизована депресія; астенія; іпохондрія; маски соматизованної депресії; соматизированна депресія у дітей; ритму сну та неспання; сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння; «артрична» та «астматична» особистість; енурез; анорексія; булімія; ожиріння; синдром роздратованого кишечника; затримка фізичного та мовного розвитку; принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.*

Основні питання:

1. Особистісні феномени у психосоматикі.
2. Психопатологічні прояви соматизованної депресії.
3. Історична еволюція поняття соматизованної депресії.
4. Клінічні прояви соматизованної депресії.
5. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
6. Неспецифічність змін особистості при хронічних соматичних захворюваннях та основні типи змін.
7. Діагностичні ознаки соматизованної депресії.

8. Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованної депресії.
9. Астенія як одне із симптомообразуючих проявів депресії.
10. Больовий синдром.
11. Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії. Маски соматизованної депресії.
12. Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.
13. Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.
14. Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.
15. Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.
16. Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.
17. Значення психосоматичної патології у сучасній медичній практиці.
18. Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей.
19. Розлади ритму сну та неспання.
20. Види пароксизмальних явищ у ві сні.
21. Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння. Етіологія розладів сну.
22. Псевдоневрологічні розлади у дітей. Больовий синдром. Етіологія. Дискінезії.
23. Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.
24. Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.
25. Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка. "Астматична" особистість.
26. Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості. Енурез. Види енурезу.
27. Психосоматичні розлади травної системи. Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння. Нудота та блювання. Структура особистості. Провокуючі фактори.
28. Синдром роздратованого кишечника (СРК).
29. Психосоматичні розлади у дерматології.
30. Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗРР).
31. Лікування психосоматичних розладів у дітей.
32. Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.
33. Діагностика у психосоматикі. Діагностична бесіда та психологічне тестування.
34. Психотерапія. Принципи психотерапії.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
А. тести від 10;
Б. задачі по темі лекції від 10;
В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Поширеність психосоматичних порушень.
2. Сутність маскованих депресій.
3. Історична еволюція поняття соматизованої депресії.
4. Клінічні прояви соматизованої депресії.
5. Діагностичні ознаки соматизованої депресії.
6. Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованої депресії.
7. Характерні особливості вегетативної депресії в клінічній картині: вегетативні функціональні порушення.
8. Астенія як одне з сімптомообразуючіх проявів депресії.

9. Больовий синдром. Форми больового синдрому.
10. Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії.
11. Маски соматизованої депресії.
12. Вегетосоматичні порушення при депресії.
13. Псевдоневрологічні розлади. Порушення чутливості.
14. Головний біль. Типи головних болів.
15. Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.
16. Вплив особистості хворого на формування захворювань серцево-судинної системи.
17. Вплив особистості хворого на формування кардіоневроза.
18. Ішемічна хвороба серця (стенокардія, інфаркт міокарда).
19. Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.
20. Психічні розлади при бронхіальній астмі.
21. Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.
22. Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.
23. Психологічні механізми патогенезу цукрового діабету.
24. Психосоматичні розлади при злоякісних новоутвореннях.
25. Психічні порушення при шкірних захворюваннях.
26. Роль сексуальних розладів у виникненні соматичних та психічних захворювань.
27. Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей.
28. Розлади ритму сну та неспання. Види пароксизмальних явищ у ві сні.
29. Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння. Етіологія розладів сну.
30. Псевдоневрологічні розлади у дітей. Больовий синдром. Етіологія. Дискінезії.
31. Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.
32. Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.
33. Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка. "Астматична" особистість.
34. Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості.
35. Енурез. Види енурезу.
36. Психосоматичні розлади травної системи. Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.
37. Нудота та блювання. Структура особистості. Провокуючі фактори.
38. Синдром роздратованого кишечника (СРК).
39. Психосоматичні розлади у дерматології.
40. Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗРР).
41. Лікування психосоматичних розладів у дітей.
42. Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.
43. Діагностика у психосоматикі.Діагностична бесіда та психологічне тестування.
44. Психотерапія. Принципи психотерапії.

Рекомендована література:

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.

3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.

4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

Диф. залік:
Індивідуальне науково-дослідне завдання (теоретичний аналіз),
реферат,
творча робота, презентація.
Або Єсе –аналіз наукової статті з просторів інтернету.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Поняття про психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».
2. Предмет та завдання психосоматикі.
3. Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень.
4. Психосоматичні та соматоформні розлади. Класифікації психосоматичних розладів в міжнародній класифікації хвороб 10-го перегляду, у керівництві з діагностики та статистики IV перегляду.
5. Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини.
Конверсійна модель З. Фройда. Друга модель психосоматичної освіти симптомів по З.Фройду.
6. Теорія специфічних для хвороби психодинамічних конфліктів Ф.Александер та її теоретичні передумови. Вектори якості психічних процесів.
7. Багатофакторна модель вегетативного неврозу. Сучасна оцінка теорії Ф.Александер.
8. Концепція профілю особистості Ф.Данбар. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
9. Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.
10. Сучасні поведінкові (біхевіоральні) підходи у психосоматикі.
11. Концепція типів поведінки. Роль типів поведінки у походженні психосоматичних симптомів.
12. Психологічна характеристика поведінкового типів А, В, С, Д.
13. Холістичний підхід та роль представників вітчизняної клінічної школи у його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А. та ін).
14. Інтеграційна модель здоров'я, хвороби та хворобливій стан по Г.Вайнеру. Різна природа хвороби, почуття хвороби і страждань.
15. Біопсіхосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.
16. Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.
17. Культурно - історичний підхід Л. С. Виготського та його застосування у психосоматикі.
18. Феноменологія тіла, герменевтика здоров'я та хвороби.
19. Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».
20. Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозіі).
21. Теорія об'єктніх відносин Мясищева.
22. Особливості сучасної психосоматикі.
23. Неспецифічність змін особистості при хронічних соматичних захворюваннях та основні типи змін.
24. Специфічній та неспецифічній підходи до розуміння природи психосоматичних розладів.
25. Концепція стресу. Біологічний рівень інтерпретації.
26. Психосоматичні розлади та стрес.
27. Роль емоцій у функціонуванні організму людини.
28. Визначення, основні ознака, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса. Роль алекситеміі у симптомообразованні та її психокорекція.
29. Основні принципи психологічної корекції алекситемії.
30. Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов). Вчення про умовні рефлекси та психосоматична медицина.
31. Гіпотеза за кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.
32. Переваги і недоліки вчення І.П. Павлова та кортико - вісцеральної теорії.
33. Психофізіологія та психологія стресу, совладання з ним як проблема психосоматики.

34. Теорія стресу Г. Сельє, її витоки та роль у розробці проблем психосоматикі.
35. Сучасні теоретичні уявлення про совладання зі стресом (coping behavior) . Когнітивна теорія стресу та поведінка співволодіння Р.Лазаруса.
36. Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.
37. Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби, історія виникнення та психологічні характеристики поняття.
38. Моделі ВКЗ за Ананьєвим. Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В.Ніколаевої та ін.).
39. ВКХ як проблема психіатрії та клінічної психології. Структура ВКХ та фактори, які впливають на її формування та динаміку.
40. Поняття про ятрогенні захворювання.
41. Особистісні феномени у психосоматикі. Психопатологічні прояви соматизованної депресії.
42. Історична еволюція поняття соматизованної депресії.
43. Клінічні прояви соматизованної депресії. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
44. Діагностичні ознаки соматизованної депресії.
45. Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованної депресії.
46. Астенія як одне із симптомообразуючих проявів депресії.
47. Больовий синдром.
48. Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії. Маски соматизованної депресії.
49. Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.
50. Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.
51. Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.
52. Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.
53. Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.
54. Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей. Розлади ритму сну та неспання.
55. Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння. Етіологія розладів сну.
56. Псевдоневрологічні розлади у дітей. Больовий синдром. Дискінезії.
57. Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.
58. Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.
59. Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка."Астматична" особистість.
60. Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості. Енурез. Види енурезу.
61. Психосоматичні розлади травної системи. Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.
62. Синдром роздратованого кишечника (СРК).
63. Психосоматичні розлади у дерматології.
64. Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗМР).
65. Лікування психосоматичних розладів у дітей.
66. Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.
67. Діагностика у психосоматиці.
68. Діагностична бесіда та психологічне тестування.
69. Психотерапія. Види.
70. Принципи психотерапії.

ТЕМИ ДО НАПИСАННЯ ЕСЕ

1. Психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».
2. Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина.
3. Психосоматика як міждисциплінарне дослідження.
4. Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини.
5. Конверсійна модель З. Фройда та психосоматика.
6. Друга модель психосоматичного захворювання по З.Фройду.
7. Теорія специфічних для хвороби психодинамічних конфліктів за Ф.Александером.
8. Концепція профілю особистості Ф.Данбар.
9. Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.
10. Сучасні поведінкові (біхевіоральні) підходи у психосоматикі.
11. Роль типів поведінки у походженні психосоматичних симптомів.
12. Психологічна характеристика поведінкового типів А, В, С, Д.
13. Холістичний підхід та роль представників вітчизняної клінічної школи у його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А. та ін).
14. Інтеграційна модель здоров'я, хвороби та хворобливій стан по Г.Вайнеру.
15. Біопсіхосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.
16. Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.
17. Культурно - історичний підхід Л. С. Віготського до психосоматикі.
18. Феноменологія тела, герменевтика здоров'я та хвороби.
19. Теорія об'єктніх відносин Мясищева.
20. Концепція стресу Селье та психосоматика.
21. Роль емоцій у функціонуванні організму людини.
22. Концепція Р.Сіфнеоса. Роль алексітеміі у симптомообразованні.
23. Основні принципи психологічної корекції алекситемії.
24. Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов) - умовні рефлекси та психосоматична медицина.
25. Кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.
26. Когнітівна теорія стресу та поведінка **співволодіння** Р.Лазаруса.
27. Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.
28. Моделі ВКЗ за Ананьєвим.
29. Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В. Ніколаевої та ін.).
30. Поняття про ятрогенні захворювання.
31. Історична еволюція поняття соматизованної депресії.
32. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
33. Характеристика видів депресії: вегетативної, астенічної, сенестопатичної, іпохондричної.
34. Больовий синдром у психосоматиці.
35. Маски соматизованної депресії.
36. Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.
37. Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.
38. Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.
39. Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.
40. Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.
41. Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння. Етіологія розладів сну.
42. Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.
43. Психосоматичні розлади дихальної системи. "Астматична" особистість.
44. Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості. Енурез.
45. Психосоматичні розлади травної системи. Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.

46. Психосоматичні розлади у дерматології.
47. Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗРР).
48. Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.
49. Діагностична бесіда та психологічне тестування.
50. Принципи психотерапії у психосоматиці.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА (СРС)

1. Поняття про психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».
2. Предмет та завдання психосоматикі.
3. Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень.
4. Психосоматичні та соматоформні розлади. Класифікації психосоматичних розладів в міжнародній класифікації хвороб 10-го перегляду, у керівництві з діагностики та статистики IV перегляду.
5. Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини.
Конверсійна модель З. Фройда. Друга модель психосоматичної освіти симптомів по З.Фройду.
6. Теорія специфічних для хвороби психодинамічних конфліктів Ф.Александер та її теоретичні передумови. Вектори якості психічних процесів.
7. Багатофакторна модель вегетативного неврозу. Сучасна оцінка теорії Ф.Александер.
8. Концепція профілю особистості Ф.Данбар. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
9. Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.
10. Сучасні поведінкові (біхевіоральні) підходи у психосоматикі.
11. Концепція типів поведінки. Роль типів поведінки у походженні психосоматичних симптомів.
12. Психологічна характеристика поведінкового типів А, В, С, Д.
13. Холістичний підхід та роль представників вітчизняної клінічної школи у його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А. та ін).
14. Інтеграційна модель здоров'я, хвороби та хворобливій стан по Г.Вайнеру. Різна природа хвороби, почуття хвороби і страждань.
15. Біопсіхосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.
16. Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.
17. Культурно - історичний підхід Л. С. Виготського та його застосування у психосоматикі.
18. Феноменологія тіла, герменевтика здоров'я та хвороби.
19. Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».
20. Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозіі).
21. Теорія об'єктніх відносин Мясищева.
22. Особливості сучасної психосоматикі.
23. Неспецифічність змін особистості при хронічних соматичних захворюваннях та основні типи змін.
24. Специфічній та неспецифічній підходи до розуміння природи психосоматичних розладів.
25. Концепція стресу. Біологічний рівень інтерпретації.
26. Психосоматичні розлади та стрес.
27. Роль емоцій у функціонуванні організму людини.
28. Визначення, основні ознака, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса. Роль алекситеміі у симптомообразованні та її психокорекція.
29. Основні принципи психологічної корекції алекситемії.

30. Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов). Вчення про умовні рефлекси та психосоматична медицина.
31. Гіпотеза за кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.
32. Переваги і недоліки вчення І.П. Павлова та кортико - вісцеральної теорії.
33. Психофізіологія та психологія стресу, совладання з ним як проблема психосоматики.
34. Теорія стресу Г. Сельє, її витоки та роль у розробці проблем психосоматикі.
35. Сучасні теоретичні уявлення про совладання зі стресом (coping behavior) . Когнітивна теорія стресу та поведінка співволодіння Р.Лазаруса.
36. Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.
37. Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби, історія виникнення та психологічні характеристики поняття.
38. Моделі ВКЗ за Ананьєвим. Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В.Ніколаевої та ін.).
39. ВКХ як проблема психіатрії та клінічної психології. Структура ВКХ та фактори, які впливають на її формування та динаміку.
40. Поняття про ятрогенні захворювання.
41. Особистісні феномени у психосоматикі. Психопатологічні прояви соматизованної депресії.
42. Історична еволюція поняття соматизованної депресії.
43. Клінічні прояви соматизованної депресії. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
44. Діагностичні ознаки соматизованної депресії.
45. Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованної депресії.
46. Астенія як одне із симптомообразуючих проявів депресії.
47. Больовий синдром.
48. Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії. Маски соматизованної депресії.
49. Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.
50. Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.
51. Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.
52. Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.
53. Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.
54. Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей. Розлади ритму сну та неспання.
55. Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння. Етіологія розладів сну.
56. Псевдоневрологічні розлади у дітей. Больовий синдром. Дискінезії.
57. Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.
58. Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.
59. Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка."Астматична" особистість.
60. Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості. Енурез. Види енурезу.
61. Психосоматичні розлади травної системи. Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.
62. Синдром роздратованого кишечника (СРК).
63. Психосоматичні розлади у дерматології.
64. Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗМР).
65. Лікування психосоматичних розладів у дітей.
66. Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.
67. Діагностика у психосоматиці.
68. Діагностична бесіда та психологічне тестування.
69. Психотерапія. Види.

70. Принципи психотерапії.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття про психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».
2. Предмет та завдання психосоматикі.
3. Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень.
4. Психосоматичні та соматоформні розлади. Класифікації психосоматичних розладів в міжнародній класифікації хвороб 10-го перегляду, у керівництві з діагностики та статистики IV перегляду.
5. Психосоматика як предмет вивчення філософії, релігії, медицини.
Конверсійна модель З. Фройда. Друга модель психосоматичної освіти симптомів по З.Фройду.
6. Теорія специфічних для хвороби психодинамічних конфліктів Ф.Александер та її теоретичні передумови. Вектори якості психічних процесів.
7. Багатофакторна модель вегетативного неврозу. Сучасна оцінка теорії Ф.Александер.
8. Концепція профілю особистості Ф.Данбар. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
9. Теорії конституцій, їх недоліки та значення для психосоматичної медицини.
10. Сучасні поведінкові (біхевіоральні) підходи у психосоматикі.
11. Концепція типів поведінки. Роль типів поведінки у походженні психосоматичних симптомів.
12. Психологічна характеристика поведінкового типів А, В, С, Д.
13. Холістичний підхід та роль представників вітчизняної клінічної школи у його розвитку (Мудров М.Я., Остроумов, Захар'їн Г.А. та ін).
14. Інтеграційна модель здоров'я, хвороби та хворобливій стан по Г.Вайнеру. Різна природа хвороби, почуття хвороби і страждань.
15. Біопсіхосоціальна модель Т.Ікскюля та В.Везіака.
16. Моделі психосоматичного синдромогенеза у концепціях десоматізації М. Шура, двох-ешелонної лінії оборони А.Мітчерліха.
17. Культурно - історичний підхід Л. С. Виготського та його застосування у психосоматикі.
18. Феноменологія тіла, герменевтика здоров'я та хвороби.
19. Поняття «тілесність», «психосоматичний феномен норми», «психосоматичний розвиток», «психосоматичний симптом».
20. Роль пізнавальної активності хворого у психосоматичному симптомогенезі (нозогнозіі).
21. Теорія об'єктніх відносин Мясищева.
22. Особливості сучасної психосоматикі.
23. Неспецифічність змін особистості при хронічних соматичних захворюваннях та основні типи змін.
24. Специфічній та неспецифічній підходи до розуміння природи психосоматичних розладів.
25. Концепція стресу. Біологічний рівень інтерпретації.
26. Психосоматичні розлади та стрес.
27. Роль емоцій у функціонуванні організму людини.
28. Визначення, основні ознака, походження, структура, концепція Р.Сіфнеоса. Роль алекситеміі у симптомообразованні та її психокорекція.
29. Основні принципи психологічної корекції алекситемії.
30. Ідеї російської фізіологічної школи (І.М.Сеченов та І. П.Павлов). Вчення про умовні рефлекси та психосоматична медицина.
31. Гіпотеза за кортико-вісцеральне походження психосоматичних захворювань К.М.Бикова, І.Т. Курцина.

32. Переваги і недоліки вчення І.П. Павлова та кортико - вісцеральної теорії.
33. Психофізіологія та психологія стресу, совладання з ним як проблема психосоматики.
34. Теорія стресу Г. Сельє, її витоки та роль у розробці проблем психосоматикі.
35. Сучасні теоретичні уявлення про совладання зі стресом (coping behavior) . Когнітивна теорія стресу та поведінка співволодіння Р.Лазаруса.
36. Концепція вивченої безпорадності М.Селігмана.
37. Поняття про внутрішню картину здоров'я та хвороби, історія виникнення та психологічні характеристики поняття.
38. Моделі ВКЗ за Ананьєвим. Моделі ВКХ (А.Гольдшейдера, Р. А. Лурія, В.В.Ніколаевої та ін.).
39. ВКХ як проблема психіатрії та клінічної психології. Структура ВКХ та фактори, які впливають на її формування та динаміку.
40. Поняття про ятрогенні захворювання.
41. Особистісні феномени у психосоматикі. Психопатологічні прояви соматизованної депресії.
42. Історична еволюція поняття соматизованної депресії.
43. Клінічні прояви соматизованної депресії. Особистісна схильність як фактор ризику при психосоматичних розладах.
44. Діагностичні ознаки соматизованної депресії.
45. Характеристика виділених видів депресії: вегетативний, астенічний, сенестопатичний, іпохондричний варіанти соматизованної депресії.
46. Астенія як одне із симптомообразуючих проявів депресії.
47. Больовий синдром.
48. Іпохондрія. Психопатологічні симптоми іпохондрії. Маски соматизованної депресії.
49. Психосоматичні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи.
50. Психосоматичні розлади при захворюваннях дихальної системи.
51. Психосоматичні розлади при захворюваннях сечовивідної системи.
52. Психосоматичні розлади при захворюваннях травної системи.
53. Психологічна саморегуляція при психосоматичних розладах.
54. Психопатологічні прояви соматизированної депресії у дітей. Розлади ритму сну та неспання.
55. Складні поведінкових та психічних феноменів: сноходження, сноговоріння та кошмарні сновидіння. Етіологія розладів сну.
56. Псевдоневрологічні розлади у дітей. Больовий синдром. Дискінезії.
57. Психосоматичні розлади діяльності серцево-судинної системи.
58. Псевдоревматичні розлади. "Артрична" особистість.
59. Психосоматичні розлади дихальної системи. Задишка."Астматична" особистість.
60. Психосоматичні розлади сечовивідної системи. Структура особистості. Енурез. Види енурезу.
61. Психосоматичні розлади травної системи. Розлади апетиту: анорексія; булімія; ожиріння.
62. Синдром роздратованого кишечника (СРК).
63. Психосоматичні розлади у дерматології.
64. Затримка фізичного та мовного розвитку (ЗФР та ЗМР).
65. Лікування психосоматичних розладів у дітей.
66. Загальні принципи традиційної терапії психосоматичних розладів.
67. Діагностика у психосоматиці.
68. Діагностична бесіда та психологічне тестування.
69. Психотерапія. Види.
70. Принципи психотерапії.

Методи контролю

Використовуються наступні методи контролю: поточний і підсумковий.

Поточний контроль полягає у визначенні рівня та обсягу оволодіння знаннями, навичками і уміннями з тем змістового модулю. Цей контроль здійснюється впродовж аудиторних занять і в позааудиторний час шляхом опитування на практичних заняттях, перевірки результатів виконання практичних і індивідуальних завдань, поточного тестування, складання колоквіуму тощо.

Здобувач, який не склав усі, передбачені цією програмою, індивідуальні завдання, не допускається до складання підсумкового контролю.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру у вигляді екзамену (заліку), у тому числі за допомогою тестування в СМК Moodle, усного опитування за всіма темами дисципліни тощо.

Загальна оцінка з дисципліни становить максимум 100 балів та визначається оцінкою підсумкового контролю з екзамену (заліку).

Якщо здобувач отримав загальну оцінку з дисципліни від 35 до 59 балів, він має право на повторне проходження підсумкового контролю під час екзаменаційної сесії.

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	**Максимальна кількість балів**
Робота на практичному занятті	20 б
Виконання завдань для самостійної роботи (доповідь, реферат)	10 б.
Творчі завдання	20 б.
Виконання письмової практичної роботи (в т.ч. в СМК Moodle)	10 б.
Підсумкова контрольна робота/тестування	40 б.
Всього	**100 б.**

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю визначаються згідно з Положенням про організацію освітнього процесу Одеського національного морського університету, що прийнято Наказом ОНМУ від 30.08.2019 року №235-орг.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються такі критерії оцінювання результатів навчання.

Бал	Оцінка ЄКТС	Критерії оцінювання
90 – 100	A	Здобувач вищої освіти має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо
82 – 89	B	Здобувач вищої освіти виявив достатньо повні знання курсу; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення явищ дійсності; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; висловлює своє ставлення до варіантних теорій щодо сутності явищ; засвоїв основи аналітичного
75 – 81	C	
67 – 74	D	Здобувач вищої освіти взагалі засвоїв програмний матеріал курсу в передбаченому обсязі з деякими неточностями у визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не завжди адекватно; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.
60 – 66	E	
35 – 59	FX	Здобувач вищої освіти виявив слабкі (відсутність) знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; відсутні навички адекватної оцінки норм і теорій; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, з грубими помилками.
1 – 34	F	

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Таблиця переведення результатів оцінювання здобувачів вищої освіти

Бал	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	Незадовільно
1 – 34	F	

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті розповсюджується як на нормативні, так і на вибіркові освітні компоненти навчального плану за освітньою програмою. Перезарахована може бути як дисципліна повністю, так і її складові (змістовні модулі). Визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті перезарахоуються згідно ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕФОРМАЛЬНУ ТА ІНФОРМАЛЬНУ ОСВІТУ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МОРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
https://www.onmu.odessa.ua/images/applic/pdf/Polog_non-formal_informal%20education_1.pdf

Методичне забезпечення

1) робоча програма навчальної дисципліни та силабус;
2) плани практичних занять;
3) конспект лекцій;
4) методичні рекомендації щодо організації самостійної та індивідуальної роботи;
5) теми контрольних робіт студентами заочної форми навчання;
6) теми для індивідуальних завдань:
7) питання до заліку та екзамену.

Додаткова частина Комплексу включає решту навчально-методичних матеріалів забезпечення освітнього процесу, а саме:
1) навчальні посібники, підручники,
2) зошит для практичних робіт;
3) відомості щодо забезпечення здобувачів навчальною та методичною літературою (фонди бібліотек університету, кафедри, гугл-диск кафедри);
4) презентації лекцій у форматі MS Power Point;
5) дидактичні матеріали (роздаткові, наочні матеріали, зразки документів, макети матеріалів тощо);
6) інші навчально-методичні матеріали.

Конспекти лекцій, презентації, відео-матеріали, електронні статті.
Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів до дисципліни.

Сторінка дисципліни у СМК Moodle: посилання
https://us02web.zoom.us/j/84835251298?pwd=VVNSd25HZHZ6OUoxYnlYQTVnQk9EQT09
Идентификатор конференции 848 3525 1298 Код доступа n7gNYE

Рекомендована література та інші джерела інформації
Базова

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.

3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.

4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур'єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

9. Гавенко В.Л., Вітенко І.С., Самардакова Г.О. Практикум з медичної психології. Харків: Регіон-інформ, 2019. 287с 10. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика. Навчальний посібник. К., 2019. 78 с.

10. Основи загальної і медичної психології /За ред. І.С.Вітенка і О.С.Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 344 с.

11. Максименко С.Д. Медична психологія. К., 2019. 182 с.

12. Основи загальної і медичної психології /За ред. І.С.Вітенка і О.С.Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 344 с.

Додаткова

1. Бондаревич С.М. Роль индивидуально-типологических особенностей и фактора времени в диагностике психосоматических расстройств. // Psihologie revistă științifico-practică, 2019, nr. 1-2 (34) ISSN 1857-2502; ISSNE 2537-6276. Categoria B. С. 26 - 35.

2. Бондаревич С. М., Бондарчук В. Б. Особливості посадової інструкції медичного психолога: теоретичні та методологічні аспекти. / European potential for the development of pedagogical and psychological science : Collective monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. 436 p. Pp. 66-120. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-144-2-2 ISBN 978-9934-26-144-2

3. Бондаревич С.М. Моделирование здоровья: вопросы теории и практики управления здоровьем. //Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії». Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». ISSN: 2309-7744. № 4, кн.1. Том 1 (83). К.: Гнозис, 2019. 526 с. С. 143-160.

4. Бондаревич С.М. Психологические и временные аспекты ранней диагностики, прогнозирования, коррекции и профилактики психосоматических нарушений. / Психологія та соціальна робота. Вип. 2 (50), 2019. С. 35 - 53.

5. Бондаревич С.М., Діколь-Кобріна О.А., Крохмаль З.А. Аналіз ролі психологічних особливостей та відношення до хвороби особистості у психогенезі формування туберкульозу. /Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія.Том 33 (72). № 3, 2022. С. 1-9. ISSN 2709-3093. DOI https://doi.org/10.32838/2709-3093/2022.3/01

6. Бондаревич С.М. Психосоматика та соматопсихіка. Методичні рекомендації. Одеса: ННМГІ ОНМУ, 2021. 180 с.

7. Спіріна І.Д., Вітенко І.С., Напрєєнко О.К. та ін. Медична психологія: державний національний підручник. /Дніпропетровськ: ЧП «Ліра» ЛТД,2021. 444 с.

8. Вітенко І.С. Психологічні основи лікувально-профілактичної діяльності та підготовки лікаря загальної практикив. / Х.Основа, 2019. 388с.

9. Вітенко І.С, Чабан О.С., Бусло О.О. Сімейна медицина: психологічні аспекти діагностики, профілактики і лікування хворих. / Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. 187 с.

10. І.С., Самардакова Г.О. Практикум з медичної психології. / Харків: Регіон-інформ, 2е вид. 2019. 248с.

11. Медична психологія (практикум) / Спіріна І.Д., Лисиця Г.І., Вітенко І.С. Дніпропетровськ: Поліграфіст, 2-е вид. 2020. 54с.

Інформаційні ресурси

Інтернет ресурси: 1. http://www.nbuv.gov.ua/ - Національна бібліотека України ім.В.І. Вернадського.

2. http://hklib.npu.edu.ua/ - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова

По закінченні навчального року у всю документацію (програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни) потенційно можуть вноситися різнопланові інформаційні зміни.

Робочий зошит

з дисципліни «Психосоматика та соматопсихіка»

Студент: ФИО
Курс, група

Викладач: Бондаревич С.М.,
доцент кафедри «Практична психологія»,
кандидат психологічних наук.

2023

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.
ТЕМА 1. ВВЕДЕННЯ У ОСНОВИ ПСИХОСОМАТИКІ. КЛАСІФІКАЦІЇ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ.

План

Поняття про психосоматичні проблеми як проблеми зв'язку психічної та соматичної «сфер».

Предмет та завдання психосоматикі.

Психосоматика, соматопсихіка та психосоматична медицина.

Психосоматика як область міждісціплінарніх досліджень..

Психосоматічні та соматоформні розладі.

Класіфікації психосоматичних розладів у міжнародній класіфікації хвороб 10-го перегляду, у керівніцтві із діагностикі та статистикі IV перегляду.

Основна термінологія: *взаємини психіки та тіла; «психосоматичний» та «соматопсихічний»; психоцентрічний та соматоцентрічний підходи; фактори стресостійкості; стрес.*

Основні питання:

1. Дайте визначення термінам «психосоматика» та «соматопсихіка». Зіставте на прикладах принципи психосоматичного та соматопсихічного дослідніцьких підходів.
2. Складіть схему зв'язків психосоматики з іншими науками, опишіть міждисциплінарний характер психосоматикі.
3. Порівняйте терміни: «психосоматика» та «психосоматична медицина».
4. Охарактеризуйте сучасні побутові та наукові погляди на проблему психосоматикі.
5. Психоцентрічний підхід та соматоцентрічний підхід у дослідженні проблеми психосоматикі.
6. Практичні завдання психосоматики: профілактика; діагностика; психологічна допомога, реабілітація.
7. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень (біологічних, фізіологічних, медичних, психологічних, соціальних та др.наук.
8. Етіопатогенез психосоматичних розладів.
9. Психодинамічний напрямок у інтерпретації психосоматичних захворювань.
10. Характерістіка комплексу тестових методик для дослідження психосоматичних пацієнтів.
11. Роль діагностичної бесіди та опитування.
12. Психологічні тести у психосоматичній практиці.

Самостійна робота студента:

1. Словник термінів – до 10.
2. Схема-таблиця-рисунок лекції.
3. Скласти на вибір:
   А. тести від 10;
   Б. задачі по темі лекції від 10;
   В. кросворд від 10 слів.
4. Реферат (на вибір) та до нього презентація схема-відповідь або таблиця.

Підготувати усні доповіді на тему або написати реферати*/есе *на тему:

1. Аспекти взаємовідносин психіки та тіла у сучасній психосоматикі.
2. Історія виникнення терміну «психосоматичний» і терміна «соматопсихічний».
3. Поняття про психосоматичну проблему як проблему зв'язку психічної і соматичної «сфер».

4. Варіанти взаємозв'язку соматичних і психічних розладів.
5. Психодинамічний напрямок у інтерпретації психосоматичних захворювань.
6. Характеристика термінів: «психосоматика» та «психосоматична медицина». Предмет і завдання психосоматики.
7. Три національних школи та їх внесок у розробку проблеми психосоматичної медицини.
8. Види психотерапевтичних підходів у психосоматикі.
9.Моделі психотерапії: медична, психологічна, соціологічна і філософська.
10. Загальні завдання, які об'єднують різні за спрямованістю та змістом психотерапевтичні методи у психосоматиці. Мета психотерапевтичного впливу.
11. Практичні завдання психосоматики: профілактика; діагностика; психологічна допомога, реабілітація.
12. Психосоматика як область міждисциплінарних досліджень (біологічних, фізіологічних, медичних, психологічних, соціальних та др.наук.
13. Види психотерапії та різні «мішені» їх психотерапевтичного впливу.
14. Існування медичної, психологічної, соціологічної і філософської моделей психотерапії.
15. Складові психосоматичних розладів соматичних і психічних факторів симптомокомплексів. Психосоматичні захворювання в традиційному розумінні.
16. Вплив стресів на діяльність внутрішніх органів, в тому числі на імунні та обмінні процеси.
17. Характеристика комплексу тестових методик для дослідження психосоматичних пацієнтів.
18. Роль діагностичної бесіди та опитування. Роль тестів в індивідуальній клінічній діагностиці при психосоматичних дослідженнях.
19. Види психосоматичних розладів, загальне уявлення про психосоматичні розлади.
20. Фактори, що сприяють розвитку психосоматичної патології у різних вікових груп.
21. Психосоматична патологія у дітей: окремі симптоми та різноманітні психосоматичні реакції.
22. Розуміння організму людини як єдності психічного та тілесного.
23. Класифікації психосоматичних розладів в міжнародній класифікації хвороб 10-го перегляду.
24. Систематика психосоматичних розладів по А.Б. Смулевіч, 1998..
25. Неспецифічні психологічні особливості, характерні для всіх хворих з різноманітними видами психосоматичної патології.
26. Психологічні характеристики, пов'язані з агресивністю як властивістю особистості.
27. Концепції агресивної поведінки Гюнтера Аммона і три види агресії.
28. Роль психологічних чинників походження психосоматичної патології. Амбівалентність. Перфекціонізм. Пошукова активність. Вивчена безпорадність.
29. Роль сім'ї у формуванні психосоматичних захворювань.
30. Реакції на хворобу - нозогенії (психогенна і біологічна складова).

Література

1. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур’єр, 2021. 376 с.

2. Луньов В. Є. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В. Є. Луньов, К. В. Аймедов, Д. М. Корошніченко / заг. ред. В. Є. Луньова. Одеса: ОНМедУ, 2019. 296 с.

3. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика): колективна монографія за редакцією професора П. В. Волошина, професора Н. О. Марути. Харків: Видавець Строков Д. В., 2021. 336 с.

4. Друзь О. В. Психосоматичні та соматопсихічні розлади в практиці медичного психолога: монографія / О. В. Друзь, К. В. Аймедов, В. Є. Луньов, І. О. Черненко. Одеса: Прес-кур’єр, 2021. 376 с.

5. Основи медичної психології [Текст]: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рів. акред. та лік.-інтерн. / Ждан В.М., Скрипніков А.М., Животовська Л.В. та ін. / Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 255 [3] с. ISBN 978-966-182-292-3

6. Ханецька Н. В. Психосоматика : теоретико-практичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Хмельницький, 2019. 123 с.

7. Хомуленко Т. Б Основи психосоматики : навч.-метод. посіб. / Харків : 2019. 173 с.

8. Грицюк І.М. Основи психосоматики: методичні матеріали для студентів спеціальності «Практична психологія» / Ірина Михайлівна Грицюк. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 27с.

9. Гавенко В.Л., Вітенко І.С., Самардакова Г.О. Практикум з медичної психології. Харків: Регіон-інформ, 2019. 287с 10. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика. Навчальний посібник. К., 2019. 78 с.

10. Основи загальної і медичної психології /За ред. І.С.Вітенка і О.С.Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 344 с.

11. Максименко С.Д. Медична психологія. К., 2019. 182 с.

12. Основи загальної і медичної психології /За ред. І.С.Вітенка і О.С.Чабана. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 344 с.